Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường (scan từ microfilm của Đại Học Cornell)

SỐ THỨ 1436 — NGÀY THỨ NĂM 17 MAI 1923 — NGÀY MỒNG 2 THÁNG TƯ ANNAM NĂM QUÍ-HỢI — NĂM THỨ 15

DIRECTEUR — PROPRIÉTAIRE
NGUYỄN-VĂN-CỦA

TÉLÉPHONE : 203
Adresse télégraphique :
LUCTINH — SAIGON

GIÁ BÁN
ĐÔNG-PHÁP NGOẠI-QUỐC
Một năm ... 12$00 ... 15$00
Sáu tháng ... 6.50 ... 8.00
Ba tháng ... 3.50 ... 4.50

BÁN LẺ MỖI SỐ... 0$05

Mua báo thì kể từ ngày mồng một và ngày 16 mỗi tháng và phải trả tiền trước.

Lục Tỉnh Tân Văn

(LỤC-TỈNH TÂN-VĂN & NAM-TRUNG NHỰT-BÁO REUNIS)

開新省六報日中南

JOURNAL QUOTIDIEN

NHỰT BÁO xuất bản mỗi ngày, trừ ngày lễ và ngày chúa-nhựt

DÉPOT LEGAL — INDOCHINE — N° 1032

POUR LES ANNONCES
S'ADRESSER:
A Saigon : aux Bureaux du Journal rue Catinat, 153-155-157 (1er étage)
A Hanoi : aux Bureaux du Trung-Bắc Tân-Văn.
A Paris : chez M. M. Mayence & Cie 9, rue Tronchet.

On traite à forfait pour les contrats de longue durée. Les prix sont payables d'avance.

Chèques, mandats-poste, etc. au nom de M. NGUYỄN-VĂN-CỦA, Tổng-lý Lục-tỉnh Tân-Văn, ou bien versements à faire à la Caisse de M. LÊ-HOÀNG-MƯU, chef de service.

BIẾT BỔN PHẬN

- LÀ RỰT-RỠ CHO DANH-GIÁ

Đàm tâng HUỲNH-VĂN-XÂY

Bổn-báo đã có đăng lên vụ người Cai thuộc bót Bình-tây (Cholon) tên Huỳnh-văn-Xây vì bổn phận, bắt tên cường-phạm mà phải bị minh.

Xin coi trong mục « Đông pháp thời sự » các số mới mai đây)

Trước lính-cứu Huỳnh-văn-Xây, ông *Cosme-Minh* Biện tây, có đọc bài ai-điếu bằng tiếng Annam tỏ lời rất bi-thiết.

Bài ai điếu của Cosme-Minh

Qui Ông.

Người annam trong quan-tài nầy là chú cai Huỳnh-văn-Xây, thuộc trong số tuần phòng là bạn đồng-tỉ của chúng ta, chẳng may một giờ, trăm năm, vì nước bỏ mình, nên chúng ta tụ nhau đông đủ ở đây mà tống biệt người trong lúc đi-cứu về tổ-quốc.

Tôi xin vô lẽ thay mặt cho bổn-lý tuần-cảnh, đứng trước linh-cữu của người mà, để một đôi lời ai-khích, tỏ tình ái thiết của bổn-lý và kẻ công lao của người từ thuở mới ra giúp nước.

Chú Cai Huỳnh-văn-Xây vốn người sanh trưởng tại làng Đa-phước, quận Mocay, thuộc tỉnh Bến-tre. Thuở mới ra đầu quân, người đã lập đặng nhiều công, lại tánh tình cang trực ; nên đi lính tập không bao nhiêu năm, mà người lên tới chức Cai. Lên cai trong 11 năm, người ra xin vào sở tuần cảnh. Ngày người nhập tị là ngày 11 Mai 1913. Vừa đúng hai năm, người lên chức hạng ba, đến ngày 14 Juillet 1919, người thăng hạng nhì, rồi qua 1er Janvier 1923 người thăng nhứt hạng. Thay mặt gì cũng người chắc thăng đợt trưởng, vì trong sở trên cảnh các quan đều tỏ đều biết người làm việc siêng năng, tánh tình cang trực ít ai bì ; nên trong tỉ tử thường chỉ ba thứ đều có lòng yêu mến lắm. Ai nấy đều gọi cho người là một người đặng đề làm gương cho người sau bắt chước. Công cán của người trong sở tuần-cảnh, tính lại đã mười năm, trường là người đặng công đời mà vui hưởng vinh huê với thê. Dè đâu sanh tử bất kỳ, khiến nỗi đêm 12 Mai 1923, người vì nước vì dân, vì bổn phận mà làm tay quân ác-đảng.

Nghe tin ai nấy thảy rụng-rời, thương tiếc ngậm ngùi, thiết tha khôn xiết. Nay đưa linh-cữu người về quê, tôi đứng trước linh-cữu mà vang vái cùng người sanh thuận tử an, và bửa cùng người rằng cái tội ác của kẻ vô loại kia, chúng tôi chẳng hề để cho nó được ở yên, không đầu giữa phép công bình mà đền bồi cho thỏa dạ người nơi chín suối.

Chú cai Huỳnh-văn-Xây ơi, xin người an giấc ngàn thu, ngậm cười nơi chín suối. Người là người có công với nước, có nghĩa với bạn là một người đáng làm gương, no nước người trả ơng, người đặng an lòng nhắm mắt.

Sau đây, tôi xin thay mặt cho bạn đồng-tỉ, chia thảm cùng thiếm *sương-phụ* Huỳnh-văn-Xây và bổn-phận tôi đối cùng tôn-thân hương-hỏa người, sống ở thát vui về tin đều nơi Bồng đảo.

Cosme MINH
Sous-brigadier de la Police Urbaine.

Huy lợi xi điếu.

Cholon.

⁂

Ben đường Paris, nghĩ một chập nữa, ông *Lương-văn-Bường*, Thông-phán tại bót nhứt, thay mặt bạn đồng-tỉ, đọc bài ai-điếu, tỏ lời cảm-xúc người vì bổn-phận mà phải lìa thế-tử, biệt thân-bằng ngàn thu vắng vẻ...!

Bài ai-điếu của ông Lương-văn-Bường

Qui ông, qui bà,

Tôi xin quan lớn cho phép tôi thay mặt tỉ thông-ngôn sở tuần-thành Cholon mà đọc một bài ai-điếu tổng biệt chú cai Huỳnh-văn-Xây lính nhứt hạng giúp việc tại bót Bình-tây làm chung vì bổn phận.

Sự tích như vầy : Ngày 12 Mai 1923, 8 giờ tối, có lính quan trên nên chú cai Huỳnh-văn-Xây đến tại đường Phát-lác mà tra-xét tìm kẻ phạm. Nhưng mà rủi cho người gặp một tên ác đảng có súng lục-lăm trong mình, nên nó vùng vẫy bỏ lâu mới thoát khỏi, lại dám trở súng ấy mà bắn lính của Nhà-nước là M. Huỳnh-văn-Xây, vong mạng. Thiệt rất ác thay, rất độc thay ! Song công đáng khen chú cai Xây gan lo một lớn, chẳng chịu buông đứa sát nhân ấy cho mình đã bị thương rất nặng, nhờ có ca đầu, nên chú giựt đặng súng và giấy thuốc thân nó mới để bề tiềm kiếm.

Chú cai Huỳnh-văn-Xây, sanh trưởng năm 1883, tại làng Đa-phước quận Mocay, tỉnh Bentre, hưởng dương 40 tuổi chẵn, vốn là cựu cai lính tập, vào giúp việc trong cơ tuần-thành ngày 11 Mai 1913, người bổn lòng giảng sớc mà lo trọn phận sự, nên quan trên thảng chức luôn luôn, chưa đầy 10 năm mà lên được chức tuần nhứt hạng. Lấy đó mà suy thì đủ rõ người cũng có chút công với nước. Vì lẽ tánh tình thiệt thà nên đẳng chức tiệp và bạn đồng liêu yêu mến.

Chí quyết nơi theo đàng anh-hà bằng Đức, trường mà kiếm cơ lập nghiệp, trước vinh-diệu tổ-tông sau dặng vui lòng thế-tử. Ai đè chỉ ấy chưa thường mà Tạo hóa đã dứt người trong giây phút. Rất tiếc thay ! Rất thương thay !

Chú Cai ôi ! Một viên đạn của đứa côn-đồ độc ác làm cho chú bỏ vợ yếu con thơ trên thế, lại làm cho số Tuần-thành Cholon mất hết một người lính can-trường. Rất đau đớn thay ! Quân độc ác kia ! Nay mai tỉ đây mi cũng bị sa lưới mà đền tội của mi đã làm đó ; tuy lưới trời thưa mà khó lọt.

Trước linh-cữu hôm nay, tôi xin chú Cai ngậm thu an giấc. Tuy thiên-số nan đào mà đành nỗi chẳng mấy mặt. Thát như vậy mới tỏ nên thiên thâu tử, mà rồi đây quan trên gắng công phong cho người vong-xu vị quốc-vi, cũng sẽ giúp đỡ thê-nhi của chú để lại. Còn đứa sát nhân thì quan đã tập nã bắt nó mà trừng trị cho chú.

Tôi xin thay mặt ban đồng-nghiệp tôi và cả chú cháu linh-lính, đồng Cai-cai-đưa Huỳnh-văn-Xây đặng tỉ đều nơi cõi thọ, và xin phân ưu cùng thím Cai vợ bửu quyến.

Sau đây tôi cũng xin đề lời cảm tạ lòng dạ đó của các quan mà nhứt là quan Đốc-lý thành phố Cholon, quan Giám thành-phố Cholon, thương xót kẻ chẳng may, nên cuộc tống chung nầy mới được trọng thể.

Lương-văn Dương
Secrétaire au Commissariat Central de Police,
Cholon.

Huy luy kính điếu.

⁂

Quan trên có phái hai người lính đồng sở đề hộ quan-tài người lính-hạnh về Mocay (Bentre) là nơi quê-quán của người, và nghe lời khen ngợi của người ta nói rằng, bạn đồng chức nghiệp người qua-vắng Huỳnh-văn-Xây, có quyên được một số tiền cứu giúp 500 đồng đề trợ cấp cho con cội vợ góa người vì quốc-sự, và Nhà-nước cũng sẽ có giúp một phần tiền cấp-dưỡng là khác.

Lấy một việc Cai Huỳnh-văn-Xây, chính biết chóc-vợ là trọng, cái thác nhẹ như lông, Nhà-nước hưởng-thì đền chừng ấy, thật cũng một điều rực rỡ cho đánh giá Huỳnh-văn-Xây, mà cũng là một việc đề tỏ cho thiên-hạ biết cái tinh hậu trọng của Nhà-nước đối với người có công như thế.

Vậy bổn-báo kính có vài hàng sau nầy, mong sao nhà-nước sẽ chuẩn-cấp cho vợ con Huỳnh-văn-Xây một số tiền cho giúp, cho khỏi nỗi chồng vì quốc-sự mà vợ con phải chịu cơ-hàn ; lại là một việc của nhà nước chiếu-cố đến kẻ có công, mà cũng là một đều đáng bao-dương đề khuyến khích người nơi sau nầy. Ước sao lời yêu cầu nầy, chánh hợp với lòng nhơn hoá của Chánh-phủ.

L. T. T. V.

Thể thao

Chiều chúa-nhựt 20 Mai, hội Etoile de Giadinh sẽ đấu với một hội tuyển, phía « Thể thao tổng hội » , tại sân Lareyalière.

Cuộc đấu nầy chắc sẽ hay vô cùng.

Hội tuyển sẽ sắp hàng như vầy :

Cầu
Ngọc, Trọmat
Chatel, Feydal, Navarro
Danh, Fourcade, Quế, Chapuis, Gros.
Còn hội Etoile de Giadinh thì sắp như vầy :

Sách
Gông, Giới
Loại, Nhiều, Qui
Vi, Rốt, Trung, Mão, Tài

Sách theo hàng ngũ thì tiếp nữa đạo của Etoile de Giadinh trỗi hơn hẳn tập đoàn hội Tuyển, còn hàng trung quân và hậu tập xem thế yếu hơn một ít, vì M. Paul Toi mắc việc nhà chơi chẳng đặng. Nhưng mà chưa đem định chắc bên nào thắng. Vậy hãy đến xem mới rõ.

Nghe nói rằng chúa-nhựt tới 27 Mai, hội Etoile de Giadinh sẽ đấu với hội Chợquán tại sân Maurice Long (ông Thượng). Lời nầy chưa lấy chi làm chắc, để nghe cho rõ lời sẽ giải lại.

N. T.

VẤN-ĐỀ ĐIỀN-THỔ XỨ TA

Xứ ta là thật xứ nông-quốc và là một xứ thuộc-địa của nhà-nước Đại-pháp đã nhọc công, làm sức khai-thác từ mấy mươi năm trường, mới được một thứ dân đông thương mến, mới cuộc đất rất phong-phú làm vậy, chớ phải để lắm sao. Từ có cái giặc A-lơ-măng dấy lên, tranh hăng tranh bá bên Âu-châu, là một cái điều cho sanh dân phần nhiều trong hoàn-hải chịu cái đỗ thán, mà nhứt là dân-tộc của Đại-pháp lại là phần hơn. Vẫn biết làm vậy, nhưng mà nhà-nước Đại-pháp nhân cái sự biến lấy mà nỗi danh anh-hùng nhứt trong chiến-sử của đồng-minh, nỡ dân ta cũng nhân cái biến loạn lấy mà được lộ lộng dịch-khái đối với lịch trước nghìn sau thấy Đại-pháp. Hiện nay tình-nguyện Pháp-Nam đã dang-dài cùng thêm dang-dài, là nhờ có cái trận giặc mới qua rồi gây thêm cho vậy.

Cờ tánh-tình của dân nước ta đối với dân nước Đại-pháp bấy giờ đây mà say — không có cái dân dân Annam hay oán nặc thù hằn, không cố đền đại-nghĩa, với cái đám tây hay bợp tai đá đít, ăn hiếp giỏi, không có độ lượng lớn — những người Annam nào, hễ biết cái đại-nghĩa thì biết cám ơn nhà-nước Langsa; người tây nào, hễ có cái độ lượng lớn thì biết thương dân Annam mãi mãi. Do cái cớ lấy mà suy chính ra, thì người tây biết điều ai lại không nhìn cái sự Việt-nam nầy là ngôi « tiền Pháp-quốc » giúa thanh nhứt ở miền Đông-Á ; người Việt-nam có chí. ai lại không mong nỗi vực do thắng Đại pháp đi giữ cặn tây vận-mạng sau nầy. Thế thì quốc-dân mình đã liên chiến rằng, cơ nghiệp của ta tức là thầy Đại-pháp đó, không ai tài nào làm cho được đoạn cái tình dang-dính của người Pháp người Nam đang khư khư đây.

Ta đã hữu ngạ trong trí, nhà-nước Đại-pháp tức là một cái cơ sanh-tồn, là một vị thuốc trị bịnh cho dân-tộc ta, thì ta tức nhiên phải lấy làm tồn công chơn chánh mà đối với nhà-nước Đại-pháp — ngon non rất đỗi, đền bồi cái ơn giáo-dục cho-ta. Lâm sao cho rạng nghĩa thầy trò làm làm sao cho rõ mặt đồng H ng giống Lạc.

Như thế, như thế... Mà : Luận-giả lại còn có cái tánh người nước Kỷ, nghĩa là cái tánh người ngộ, lối mãi lo trời sập, xách nạng mang đi chẳng trời cao. Luận-giả tuy không ấn nổi lo như thế, mà lại lo sẽ nỗi điền-thổ dân ta nơi ngày kia đến sẽ tay người khách đứng bộ làm cả nhà-nông cả, nếu nhà nước không ngăn cấm từ đây.

Hay rằng người khách lập bộ đội lần lần, nếu quả quyết làm vậy, thì chúng nó toan đi càng khắp chợ cả quê, mà nhứt là các miền đất phì nhiêu dân ta đang mở mang ở các hạt : Sốctrăng, Cantho, Rạch giá, Long-xuyên, Baclieu v. v. Chúng nó quyết mua cho tận, đem dân Tàu sang qua khai phá để hưởng lấy mối lợi canh-nông cái nầy. Thời, nghĩ cũng nên kinh phục cho cái chánh sách làm ăn của chúng nó rất ăn-ải mà rất sâu-sắc, mà cũng đúng lo đáng sợ — còn hơn cái lo cái sợ của người nước Kỷ trên kia — cho quốc-dân chúng mình, có đất mà không đặt, có nhà mà không nhà ; chúng ấy, hỏi nơi nào đám đỡ ? biết sanh nhai nghề gì ? ? Ôi, là một vấn đề cần gấu của dân ta có quan-hệ đến vận-mạng lớn lắm.

Trung-Trực

Còn nữa

Võ-tuyến-điện

Paris, ngày 14 Mai 1923.

Máy bay sa

Tại thàng Amiens, một chiếc phi-công sa và phải hỏa. Sáu người ngồi trong thuyền bị giết.

Thành Dusseldorf

Ở thành Dusseldorf, bề mỏ thang bị chiếm. Ở thành Worms bắt được hai ngàn triệu đồng marks. Số thang vận tải đi tăng lên nhiều. Nhiều chỗ mỗ thang nỗ lần. Bị người phá hại bị bắt.

Ăn-cướp

Tại Hướng-cảng, quân ăn cướp đánh chiếc tàu Shaotung và đoạt sáu muôn đồng dollars.

Bordeaux. ngày 14 Mai 1923.

Lễ bà thánh Jeanne d'Arc

Cuộc lễ bà thánh Jeanne d'Arc, có trận thiết hiệp xử Pháp ở bên sông Ruhr, có chung cộ, trọn cờ và điển binh.

Tạ thế

Ông Pallain, nguyên quân-lý hàng bàng Pháp-quốc tử trận.

Tin Âng-lê

Chánh-phủ Âng-lê trả lời cho A-lơ-măng nói rằng những số của A-lơ-măng trình cho mình xét làm cho mình thất vọng ; số ấy ít hơn số của ông Bonar Law đình. Âng-lê lấy làm tiếc vì không có đủ thế chuyển cho thiệt chắc. Trong thơ của A-lơ-măng không chịu công nhận rằng mình lỗi và không đoan thề rằng mình sẽ chiếm lòng tin cậy của thiên hạ. Nếu A-lơ-măng trình số bồi-thường xứng đáng cho Đồng-minh xét đoán thời không khi nào mà chư quốc thấy thái bình được.

Phương-diện I-ta-li

Chánh-phủ I-ta-li nói rằng tờ của ông Bonar Law không kể đến số tiền bồi-thường của I-ta-li đòi, vậy ấy không thể bớt được. Còn số của A-lơ-măng trình thời không thể công nhận được vậy nên xin A-lơ-măng trình số khác.

Ngày 15 Mai 1923.

Đấu xảo

Quan Học-bộ thượng-thơ đến viếng cuộc đấu xảo tại đền Tuileries của ông Albert Besnard quản-lý. Hôm thứ ba đã đọc đẹp xong. Quan Học-bộ thượng-thơ trích làm trọng bình quan Nguyên-soái Alvear của nhà khác trong Bourdelle. Quan Thống-soái Joffre, quan Sứ-thần xứ Argentine và ông Léon Bérard có đọc diễn-thuyết trước quan Nguyên-soái Alvear.

Quan Thống-soái Foch

Quan Thống-soái Foch đã đến thành Prague. Ngài được dân sự tiếp rước cách hân hoan. Các phố xá treo cờ Langsa và cờ Tchécoslovaque.

Đông-pháp Thời-sự

NAM-KỲ

Đám xác của Huỳnh-văn-Xây

Chết vì bổn phận, vì Nhà-nước, nên *Hạnh-nên-Sống*, tay là một người lính chớ đã xả rất long trọng. Tiền tẩn phí bao nhiêu của Nhà-nước chịu đã vậy lại còn có các quan Tây-Nam đi đưa rất đông và phái người đưa vô tới quê quán.

Chết như vậy mới thật là chết mà vinh. Khi quan tài khiêm ra thì pháo đốt, vọ con đi theo sau. Còn đi hai bên hôm thì có hai toán lính tuần danh.

Ông Arnoux chánh-sở Mật-thám thay mặt cho quan Nguyên-soái và lại có quan chánh-sở Mật-thám toàn cõi Đông-pháp Jeaubreau phái người thay mặt mà đề lời phân ưu với gia quyến ông Huỳnh-văn-Xây.

Còn ông cò Klein sở Mật-thám, ông Destort xáp bốt Bình-đông, ông Charropin phó Mật-thám, ông Riéra cò Tân-an, ông cò-nhứt Duval, ông cò Boucly, ông cò Carpentier, ông cò Lentell, ông Costa, ông Veuille vận văn, và nhứt là biện tây và lính Annam rất đông.

M. Cosme Minh có đọc một bài ai-từ bằng tiếng Annam (xin đọc trong bài xã thuyết).

Đám xát ở Bình-tây đi theo qui Mytho, rồi tế qua tay trái đi ngang đường Quảng đông rồi quẹo lại tay mặt đi rọc theo đường Thủy-binh, qua đường Jaccaro đường Cây-mai ngang tỏ. Nghỉ một lát đi thẳng rồi lại quẹo ra đường Thủy-binh đường Testard, đường Toomson.

Tới đường Paris M. Lương-vă-Bường, thông-phàng tại bót nhứt đọc một bài ai-điếu nữa (xin đọc trong bài xã thuyết).

Quan tài ấy chở về Bentré có bốn người lính ở Cholon và ở Bình-tây của sở tuần-cảnh phái đi đưa tới Bentré.

Nhờ nhà nước quyên được 500 đồng đề giúp cho vợ con của Huỳnh văn-Xây và Nhà-nước cũng sẽ cấp dưỡng là khác.

Đó ! Chết vì bổn-phận là vinh-dự lắm như thế, nên gương sáng cũng đáng đề cho kẻ còn sanh tiếc đến sau lâu lắm.

Bổn-quán sẵn dây cũng xin đề lời phân-ưu với qui quyến Huỳnh-văn-Xây.

Dụng xe-hơi

Tên Đỗ-văn-Khanh kéo xe-kéo số 887 đến khai chỗ không thưa rằng xe nó ở Giadinh về với cái bông, bị một cái xe-hơi của ông Tây nào đó đụng rồi chạy tuốt. Tên Khanh bị trầy nhiều chỗ.

CUỘC HÀNH TRÌNH

Từ SAIGON tới DALACH

VÀ CUỘC XINH ĐẸP

(Tiếp theo)

Ôi bởi nói như thế mà cả đời quốc-dân ta không làm nổi hai hoài sao đặng ?

Thôi xin đẹp lấy vấn-đề nầy cho mau ngôn-luận bẫu bạt, để tôi thuật tiếp. Ở đây người Nam ta có cất một cái Khách-sang để bình-khách nghỉ-ngơi, đặt tên là *Dalach Khách-sạng* Khách-sang nầy có được bốn căn phòng, nhà ấu sạch-sẽ, người Nam ta ai đến an-dưỡng sức-lực thì cũng nên đến ngụ ở đó.

Ấn mà hỏi nầy giờ tôi quên nói rằng chúng tôi lên bộ chỉ chẳng phải đi xe-hơi. Nhờ có khí hậu ấm-êm. con người nhọc thể nào cũng khỏe, nên chúng tôi tuy tìm bộ từ 8 giờ tối 10 giờ mà không có chút hơi nhọc.

Trọn buổi sớm mai rảo xem chợ-hàn đến 11 giờ rưỡi thì tới bưởi cơm nên lật đật ra về Vì chúng tôi thuê một cái Chalet (nhà) nên bửi cơ sẵn mà phục sự. Cơm nước đúng xong, chúng mới thay đồ đi nghỉ trưa một lát.

Trước khi chúng tôi chưa đến viếng xứ Đalạch thì chúng tôi đã lầm ngỡ chỗ ấy rừng rậm nhiều nên thú rừng vô số khách đu, nhứt là người Âu, thường hay đến chỗ mà săn-bắn. Cốc đi săn-bắn cũng là một cuộc thể-thao vậy nên người các Nước hay ham mộ.

Ở tại Đalạch nói về chỗ đi săn thì chưa ra làm ba khoản : một khoản để dành, một khoản cấm, một khoản tự-do.

Ai muốn đi săn thì đi đến chỗ khoản tự-do đó mà săn, còn khoản đất cấm thì không ai được phép bắn, nếu ai phạm phép thì bị phạt hai trăm đồng và nhà-nước thâu tiền cây súng lại. Trời ơi, tôi chưa thì chúng tôi đi dạo theo vòng « tour de chasse » Cô đường đi xe-hơi, đi theo triền núi, nhâm chung quanh thì núi non chớ-chất xa-xa như có vẻ-vàn, vẻ-vàn như thị toàn là cây thông ra rì thật là ngộ-nghĩnh-cảnh-trạng rất hữu tình khiến cho người hứng cảnh cũng phải có tình. Phong cảnh xinh đẹp tuyệt-vời, ấy cũng nhờ tay công mất một cái đồng-hồ vàng giá là 50 đồng. Khi thấy hay thì tên Ba là bạn của thầy ấn cắp, thấy tra hỏi nó thì nó khai nó bán cho tên Phan-văn-Tiền cũng ở một làng nên làng bắt tên T..., đó mà tra hỏi hai ba ngày, mà không ra mối, thét tra khảo đánh tên T..., ấy, mình như đứa bẩm bết, nên tên T..., chịa đỡ có lấy mà trả-lời cho bảo với quan. Không biết lẽ ngay gian làm sao, cho chịu quan phá vỡ cho cái tăng xét lại coi lối về ai.

Chó cắn

Quan thầy thuốc (Tânan) mới cho giấy mợ đứa nhỏ là Ng-thị-Bền ở làng Đa-thiện bị chó dại cắn nơi bàn tay mặt, đặng cho tên Bền lên nhà thương Choquan mà chữa trị về bịnh chó dại cắn đó.

Trèo cao tế nặng

Có tên thợ mộc nầu nhà việc làng Bình-quới (Tânan) trèo lên cây xiên nóc trật chơn té ngay xuống đất. May là n' o không sao, không thôi thì anh nghỉ tử nghiệp, anh ta bèn lên nhà thương mà điều trị. Hé hâu.

Gia-truyền-tập

BỊNH NỨC-CỰC

Trị bằng thuốc bắc. Những người mà bị bịnh nức-cực thì nên làm theo đây thì có giảm nên mới biểu công hiệu hay không.

Vị thuốc bắc :

Xuyên-sơn giáp một chát ;
Vàng-hưng một chát ;
Cạo một chát mòng tay của mình ;
3 vị trộn với một chát thuốc rê lấy gấy vấn rồi bắt phải nuốt khói hết 3 điếu thì thấy hết ;

Nhơn dịp đây tôi xin hỏi chư công ông Hàng-thuộc-Bộng về cái phép nhiệm của ông đó, vậy cho học-ở nói nào ? nay là câu hỏi chả cần nhẩy vì pháp sư đó chăng ? vì ông nói quẻ tên sanh-sách của ông xem đó. mà cả câu thần chú gấy, phải chi ông chỉ rõ cho tôi biết cái danh tánh cuốn sách đó, ở đâu đã bao xa tôi cũng tầm đến nơi cho biết cuốn sách ... ? !

Ôi ! lối cũng có chứng bịnh nực cực ấy nương mà nạno lời ông truyền câu thần chú !!?? thì đọc gần hai hơi mà chỉ g ông hoài, hay là tôi chẳng hạp dùng thần chú chăng ? tôi chỉ dùng có mấy món trên đây thì thấy hiệu nghiệm hơn và có khi dùng đến cả bộ vô hình lẫn lẫn cho lần khỏi mà hưởi thì chẳng hết vậy. Còn Alcool de menthe nhỏ ít nhỏ pha nước trà, sống chừng hết vậy, còn cái cuốn sách...?! Dị đoan mấy hồ chẳng hết ông ? có lẽ ông chỉ cho tôi hiểu cuốn sách đó ?

B.-G.-Qui
(Biên-hòa Ville).

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường (scan từ microfilm của Đại Học Cornell)

POUR LES ANNONCES
S'ADRESSER:
A Saigon: aux Bureaux du Journal rue Catinat, 152-155-157 (1er étage)
A Hanoi: aux Bureaux du Trung-Bắc Tân-Văn.
A Paris: chez M. M. Mayence & Cie 9, rue Tronchet.

On traite à forfait pour les contrats de longue durée. Les prix sont payables d'avance.

Chơ, chèques và mandats gởi mua báo thì để ngày cho M. NGUYỄN-VĂN-CỦA, Tổng-lý Lục-tỉnh Tân-Văn, còn bài vở đăng báo thì để cho M. LÊ-HOÀNG-MƯU, chủ bút.

...NH
DALACH
...EP

khéo cấp bây, đã vậy lại nhằm nơ, đất cấm sập, nên nào hơn,nào nai [illegible]

[illegible]

LÂM-VĂN-NGO (Cholon)

[illegible]

Chó cắn

[illegible]

Trèo cao té nặng

[illegible]

Gia-truyền-tập

BỊNH NỨC-CỰC

[illegible]

B.-G.-Qui
(Biên-hòa Ville).

Trung-Bắc

Chết giả mà ra chết thiệt

Thừa-thiên. — Một người đàn bà ở làng Phước-hưng huyện Phú-lộc, bình nhựt có chứng kinh phong thường gọi là chết giả. Một hôm ra đặt áo quần dưới sông, thình lình chứng kinh phong phát lên phải ngã xuống, rủi ro quá, bến nước ấy nhằm khi vắn vẻ không ai biết mà cứu. Nước sặt vào mũi, chưn tai không cử động được. Khi đã có người biết được thời hồn đã xa chơi rồi

Tội nghiệp thay! Chồng người đàn bà nầy lại là một tên nông phu rất nghèo, nay vợ chết để lại cho một đứa hài nhi ba tháng.

Trộm to

Nhà thầy kia ở Mỹ-chánh mới hôm kia bị mất trộm sạch! — Nghe đâu chỉ còn thiếu bàn ghế giường phản là nó chưa khiên kịp mà thôi, còn bao nhiêu nó đã vơ vét hết. Thằng kẻ trộm nầy sành lắm thì phải, vì nó biết trời tiết nầy đầu hôm thời nực mà khuya thời lạnh, cho nên nó lại lấy cả mền mà đắp cho nhà chủ để ngủ cho được ngon giấc.

Lại một hiệu của người Annam mới lập tại chợ Cầu-hai cũng trong một đêm ấy trộm vào bẻ khóa lấy hết một tủ đựng toàn vải và một ít hàng, giá đáng hơn vài trăm bạc, cũng may nó mới lấy có một tủ ấy, còn tiền bạc và các tủ khác chưa mó đến nơi. Chắc bây giờ nó đang đi gọi thợ may!

Bị xe điện nghiến chết

Hanoi. — Chiều hôm 10 Avril, hồi 6 giờ rưỡi, một cậu học trò 16 tuổi đi xe điện, xe đang chạy đã nhảy xuống ngã, bị bánh xe sau đè nhằm đầu gối và đùi nát nhừ ra. Đam vào nhà thương đến 9 giờ thì chết.

— Lúc cậu nầy bị nạn, có một bà đầm không rõ ở đâu, đến cho uống rượu cho tỉnh và bảo người nâng đác rất tử tế.

Chết đuối

Hôm nọ người ta thấy một cái xác đàn ông chừng 30 tuổi trôi nổi ở ngoài sông. Cái xác xem chừng ngâm nước đã lâu ngày vì thịt đã nát cả. Khám xong cho đem vào nhà xác.

Khách chở hàng lậu thuế

Haiphong. — Sở Thương-chánh vừa bắt được năm người Khách ở Hương-cảng sang giấu nhiều hàng lậu thuế vào trong áo rộng thùng-thình như là đồ vàng, đồng hồ, hoa tai vân vân... Năm chú đều phải phạt chung nhau là 550 đồng bạc.

Nạn xe ô-tô

Sáng hôm 8 Avril, một cái xe ôtô, một người Tây cầm máy, đụng phải một người đàn bà bị thương ở vai và hai đầu gối.

Cũng sáng hôm ấy, hồi 11 giờ rưỡi một cái xe ôtô số T. 176 do một người Annam cầm máy, trong có một người con Khách ngồi, đụng phải một viên pháo-thủ Tây đi xe đạp bị xây xác cả mình mẩy. Hai cái nạn nầy sở Cẩm còn đang tra xét coi lỗi tại đâu.

Xe điện đụng xe ngựa

Hanoi. — Sáng hôm 12 Avril hồi 9 giờ một cái xe độc-mã đứng ở đường Henri d'Arléans bị một một cái xe điện ở Hà đông đi ra đụng phải. Trong xe ngựa có một bà đầm với một đứa con gái 3 tuổi; may không việc gì đến người chỉ cái xe bị hư hỏng một ít và con ngựa bị thương nhẹ ở vai mà thôi.

RẤT MAY-MẮN CHO ĐỒNG-BANG TA

Chúng ta lấy làm có phước mà thấy ông Robert Crémieux mới lập một cuộc nghị-tư để mà cắt nghĩa luật pháp và việc quan bên bố tại Saigon và Cholon. Công việc mới bày ra chẳng được bao lâu nay, mà thân chủ Langsa và Annam ùng tới đông số như hội.

Ông Robert Crémieux đã đích thân đi cùng Lục-tỉnh đặng dọ coi bề thế phải lập ra thế nào mà làm cho nhơn dân Annam đặng nhờ.

Nên người đã đi xuống Tan-an, Mytho, rồi lên Cai-lậy, Cai-be, Vinh-long và có sang qua Cantho, tới Bãi-xàu, Omôn, Thốt-nốt và Long-xuyên nữa.

Thế đi tới đâu, thì thiên hạ đều rước dài từ tế tới đó. Lại đã có kẻ cậy người giúp nhiều việc trong thuộc về sự luật-pháp và thương-mãi nữa. Tới đâu thì người đã cắt nghĩa cho dân sự hiểu việc mà làm, nhiều khi gặp kẻ nghèo khổ thì người không có ăn tiền bạc gì hết.

Có nhiều người tỏ ý muốn hỏi ông Robert Crémieux vậy chớ việc làm của người Contentieux làm là việc gì vậy? Bởi vậy thật lấy làm cần kiếp cho mọi người đều biết cái cuộc Contentieux Juridique et Administratif của ông Robert Crémieux muốn làm, là như thế có ai muốn hỏi người việc luật-pháp và việc Chánh-trị (quan bên bố) thì người sẵng lòng mà giải giúp, cắt nghĩa cho mà hiểu bất luận là việc gì. Thí dụ như một người thương-mãi có việc bất bình chi với thân chủ mình, thì lấy làm có ích cho nó tới tại phòng việc của ông Robert Crémieux mà hỏi thăm cho biết phải làm, làm sao cho nên việc. Thì ông Robert Crémieux cũng bởi khi trước đã có làm Trạng-sư tại Tòa phúc án thành Paris lâu năm, nên thông thạo việc lắm, sẽ nói cho nó biết lợi hại, hoặc phải bỏ việc, hoặc phải tính giảng hòa với nhau, thì ông lãnh việc lo giảng hòa, hoặc phải kiện đến Tòa thì ông cũng giúp kiện thưa luôn thể cũng được.

Lại như có người nào muốn viết thơ cho ông mà hỏi thăm, việc chi, thì cũng là tiện vậy. Phải viết thơ cắt nghĩa cho rõ ràng và mua mandat hoặc 10 đồng bạc, hoặc 25 đồng bạc tùy theo việc trọng hay là khinh mà gởi cho ông. Lại nhà giấy ở Saigon số 16 đường Boulevard Bonnard khi nào ông được thơ, và được bạc rồi, ông lập tức trả lời nói cho mà hiểu công việc phải làm thế nào.

Được như vậy thì tiện lắm, thân chủ đã khỏi tốn tiền và khỏi mất công đi lên tới Saigon mà hỏi thăm. Còn công việc buôn bán đều sẵng thì cũng vậy, việc quan bên bố cũng vậy, viết thơ hỏi được hết thảy.

Vậy thì thấy cuộc nghị-tư giải nghĩa luật pháp cùng việc Chánh-trị của ông Robert Crémieux lập ra là vậy đó, có ích cho nhơn dân Lục-châu, cho dân sự xứ Annam, đất Bắc-kỳ, xứ Hướng-cồn và xứ Java nữa.

Danh tiếng của ông Robert Crémieux khởi sự bày ra khắp nơi. Lại nhứt là ông Robert Crémieux nầy là một người siêng năng cần việc lắm, ông là người học hành thông thái và tài trí lắm, ông sẽ làm cho mọi người được bằng lòng.

TÔI CHỈ HÚT THUỐC ĐIẾU VẤN RỒI
HIỆU: LE NIL
HAVANE — Thứ cordon màu đỏ
MARYLAND — Thứ cordon màu xanh

Ngày 17 Mai 1923.

VỀ VIỆC TÀI CHÁNH

GIÁ BẠC

	Sớm mai
Nhà-nước	8 fr. 00
Ngân hàng Đông-pháp	7 95
Ngân hàng Hongkong Shanghai	7 95
Ngân hàng Chartered	7 96
Sté de Gérance de la Banque Ind. de Chine	8 03

Quốc-trái của Đại-pháp

Tại Paris ngày 11 Mai 1923.

Vé lợi 3 °/.		57 65
Vé lợi 5 °/.	1916.	74 85
Vé lợi 4 °/.	1918.	61 75
Vé lợi 5 °/.	1920	88 95
Vé lợi 6 °/.	1920	89 92

MỄ CỐC

Giá lúa chở đến nhà-máy Chợlớn bao tra lại giá một trăm ki-lô

Vinhlong	4 p. 90	» 5 p. 00
Gocong	5 10	» 5 20
Bai-xàu	5 10	» 5 20
Baclieu	5 20	» 5 30
Giá thường bực trung	5 08	» 5 17

Agréable boisson Tonique Reconstituante «EAU de guérit l'ESTOMAC et régularise les fonctions de l'INTESTIN»
POUGUES
Rượu POUGUES
nầy để BỔ LỰC rất nên *thần hiệu*, lại còn trị bịnh BAO-TỬ và bịnh đau RUỘT nữa.
có trữ bán tại hãng
DENIS FRÈRES
Là Đại-lý ở Saigon, Haiphong, Hanoi, Pnom-penh và Tourane

ĐAU BỊNH TRĨ — HẬU MÔN LỞ RA MÁU
Ai rủi bị bịnh nầy mà uống thuốc không hết, thì nên dùng thuốc đâm POMMADE ROYER thì sẽ thấy bớt liền và sẽ mau hết bịnh.
Có bán tại các tiệm thuốc Tây.

Hãng buôn E. HEUMANN
60, đường Mac-Mahon. — SAIGON
Tên dùng đánh dây thép: HEUCO — Saigon
Dây thép nói số 268
NHẬP CẢNG — XUẤT CẢNG
LÃNH VIỆC — BÁN SOÁT
Có trữ bán:
Rượu CINZANO Turin — Vermouth, Asti-Spumante.
Hãng PIDWELL Paris — Sữa Condense sucré «Favorita», Sữa không đường «Gloria»
MULFORD & Cie Philadelphie — Pastilles à la Menthe: Màu hường, Màu tiếm
NICOLAS ROUGIER FILS Marseille — Đồ nhuộm tơ, vải
LE NÉOPTOL FRANÇAIS Paris — Thứ tẩy độc cốt nhứt. Giết độc trùng, Tránh khỏi sự tiêm-nhiễm và các thứ bịnh, Bán các mùi hôi và dơ
GUILLOT & Cie BORDEAUX — thứ rượu mạnh
BOUCHAND PÈRE & Cie FILS BEAUNE (Coté d'Or) BORDEAUX Reims — Rượu tốt Bourgogne và Bordelais, Rượu thường dùng
ELESCA Paris — Đồ ăn bổ, Sữa đường Cacao là một thứ ăn điểm tâm quí lắm, mỗi lần ăn cứ pha với nước sôi.
Hãng LAUTIER Fils Grasse (France) — Dầu Olive thứ thiệt surfine vierge có cốt Olive de la Provence nên bảo chắc rằng tốt.
A. DEJEAN. — CETTE. Rượu mạnh
Société Coopérative des Muscats naturels de Frontignan
Vin MOUSSEUX duc des Bardes
Là thứ rượu Săm-banh ngon
Mua các món sản-vật ở trong xứ

Société Indochinoise de Transports
HÃNG XE HƠI S. I. T.
ở đường Filippini môn bài 4 tại Saigon
Lãnh đặt đèn điện trong nhà
Dây thép nói từ 1 cho đến 7 đường
Máy đèn từ 24-55 và 110 volts
có hay là không có batterie
ĐIỆN-KHÍ
Ai muốn gởi thơ đến thương-nghị, khảo cứu các cuộc đặt đèn điện.
ĐÁNG TIN CẬY THỨ NHỨT
Hãng S. I. T. có trữ máy móc để dùng đèn điện rất nhiều đặng ai muốn mua đều có sẵng.

MỘT TRẬN GIÓ TO

Ngày 5 mai 1923, hồi 2 giờ chiều, trời nổi một trận cuồn phong từ Bắc chí Nam, thổi ngang làng Mỹ-hưng (làng của tôi ở), nhằm tiền giang sông Mékong, có 2 chiếc ghe buôn rồi ở Ba-nam chở cá, mắm và khô đi về ngang làng Mỹ-hưng (sở tại) bị gió thổi sóng đánh chơi vơi giữa giang hà đà vô phang khả đảo. Tôi thấy vậy cũng động lòng, biểu trẻ kiếm ghe ra vớt; mà rủi thay! không có ghe (là vì chỗ nầy ít nhà ở lắm), xuồng không dám bơi ra, vì sóng lớn.

Lúc ba đào cả dậy lúng túng không biết làm sao. Kẻ phút chút gió đưa ghe tấp vào bờ, đập nhồi cho đến thế rồi chìm. Ôi cá ra đầy sông xanh nước. Thiên-hạ đầy đàng chật nẻo. Một lòng toan tế biểm trợ nguy. Cùng nhau áp xuống nâng thuyền đỡ lái giùm cho chủ, mà làm làm sao cho lại. Dong gió thì lớn, sóng càng phúc cùng to. Thấy người vậy nghĩ mình vầy, không ra tay tế độ vớt người trầm luân, lấy làm hổ thẹn vì đồng-bang đồng-chủng. Tạnh trời thiên-hạ áp xuống tác nước kéo ghe về giùm, thì mắm cá tài vật đã theo ngọn thủy triều mà trôi hết. Khi đó bọn kéo ghe áp xuống kẻ nôm người giỏ kẻ lưới người chài cứu cấp đã hết hơi, toan mò cá mắm khô về xài (sông cái mà nôm đặng cá khô và mắm mới lạ cho chớ).

Mấy anh lái và bạn người mất áo quần và đồ đạt; Kẻ mất tiền bạc trấp rương; ướt mình mẩy, lạnh rung, ngồi coi người bắt cá. Lơ láo chua xót gan vàng, kêu trời khôn thấu, xem tình cảnh như vậy ai chẳng rơi châu tầm tả.

Còn một chiếc nữa là những công-tử ở Mỹ-chánh đi coi hát chùa bà trên Chợmới về ngang đó, bị dông linh đinh thoàn bá giữa vời, sóng dồi gió dập, giây lâu trôi tấp vào bờ, đập bánh lái chèo bơi gì đều trôi mất. Còn đồ tế nhuyễn đem theo chưng đều mất hết. Lúc coi hát neo chiền đeo đỏ ngồi ghế mây. Cơn nầy vợ nào chồng nấy cha nào con nấy toan kiếm chốn đảo sanh chén bác nồi trách đều bể hết. Mấy cậu nam thanh mấy cô nữ tú mình mẩy ướt lạnh rung, ngồi cú rủ trên bờ, đã đành bó tay mặc dầu khuôn linh hành binh bố trận, cả thảy đều phách lạc hồn xiêu, trong một giờ tang dông gió cùng nhau tác nước, gay chèo, chỉ dặm cố hương trở lại cả ba chiếc ghe nầy tốn hao chừng 600$00 mà không hại đến mạng người rất mừng.

Phàm đi buôn bán phải biết rằng: hành thoàn kỵ mã tam phần mạng, trước phải cho cẩn thận việc chèo bánh buồm lạc, sau biết xem mùi chớ nên dục tốt bất đạt. Chẳng phải thông thiên-văn đạt địa-lý chi mà biết việc Phong vân bất trắc; Nhưng mà đánh liều lắm có ngày cũng lâm nguy như gương trên đây ấy là họa phước nang lương.

LÊ-NGỌC-THỪA
Cù-lao-giền.

Công-văn

Số hiệu 121
Tòa nhứt

Saigon, ngày 26 avril 1923.

Tờ châu-tri của quan Nguyên-soái Nam-kỳ gởi cho các quan Tham-biện chủ tỉnh và chủ quận cùng quan chánh sở Mật-thám.

Bổn chức kính gởi theo đây cho ngài một bổn sao lục lời ước nguyện của Hội-đồng quản-hạt trong kỳ nhóm lệ rồi đây xin trừng trị tội rưới nước vào lúa mà bán.

Rưới nước trong lúa mà bán như nhiều người đã làm là đều thiệt hại cho việc buôn bán lúa gạo trong xứ, vậy cấm tuyệt sự ấy là đều rất hữu ích. Bổn chức xin nhắc lại rằng đều đó là sự lường gạt trong số hàng bán, ấy là tội phải bị phạt theo luật ngày 1er août 1905 về sự sửa phạt tội gian giảo trong việc bán hàng và pha trộn đồ vật thực cùng đồ thổ sảng; luật ấy đã ban hành trong Đông-pháp ngày 15 décembre 1905.

Chẳng cần đợi tới phạm điều thứ nhứt luật ấy, như là cân, lường giả vân vân, mới là có tội, hễ cố ý gian giảo mà giao hàng hóa không đủ cân lường như đã giao ước, thì là đủ có tội.

Có lúc xảy ra nhiều sự khó, vì bởi điều thứ 2 luật ấy định rằng sẽ lập điều lệ chánh trị mà sắp đặt phương thế thi hành luật ấy. Điều lệ ấy chưa lập ra, song theo các án tòa, thì đã nhứt định được phép tra xét tội ấy theo luật chung. (Hủy án tòa đại hình ngày 22 janvier 1909).

Tòa phúc án Đông-pháp, trong án ngày 7 septembre 1915, định rằng lúa ướt trộn với lúa khô thì thành ra một thứ lúa hư, bởi đó người buôn bán nào trữ lúa ấy thì là phạm tội bị phạt theo điều thứ 4 luật ngày 1er août 1905.

Lúa trộn như vậy tuy không giống y như lúa tưới ướt, song cũng nửa mai với lúa ướt nhiều.

Vậy nên chẳng có đều chi ngăn trở về sự tra xét mà trừng trị kẻ phạm tội ấy như Hội-đồng quản-hạt đã xin.

Bởi đó, xin ngài truyền rao các viên quan tùng quyền ngài mà phận sự phải đề phòng những đều vi luật lệ, ngỏ đặng tuần phòng những ghe chở lúa đến Cholon và mấy nhà máy ở các tỉnh.

Giả lại bổn chức tưởng lấy làm có ích mà ngài truyền dạy gián yết thị mà rao trước cho các nông-gia và thương-gia trong tỉnh hiểu rõ ràng kẻ vi phép buôn bán như phòng thương-mãi và Hội-đồng quản-hạt đã chỉ đó phải bị phạt rằng nề.

Ký tên: COGNACQ.

AI CÓ ĐẤT BÁN

Có người muốn mua một miếng đất hoặc tại Saigon hoặc ở xung quanh châu thành đặng cất nhà, nếu ai muốn bán xin chịu khó đến bổn báo mà thương nghị.

NGUYỄN-VĂN-THIẾT
Quản-lý
PHÁP-VIỆT KHÁCH-LẦU
Hôtel de France
Nº 157, rue Catinat, Nº 157. — SAIGON
PHÒNG Mát mẻ, Thanh tịnh
PHÒNG TẮM Sạch-sẽ, có DOUCHE
GIÁ RẺ

MỚI CÓ
MỘT TIỆM MỚI LẬP TẠI SAIGON
LÀM VÀ BÁN ĐỒ THÊU

Kính lời cho quí-khách đặng hay: Tôi mới lập tại Chợ mới, SAIGON (Halles Centrales) một tiệm lớn hiệu là: QUẢN-PHÚ-HÒA, *đường d'Espagne môn bài số 176, gần nhà-hàng QUẢN HẠP*, đặng làm và bán những đồ dùng về trong việc QUAN, HÔN, TANG, TẾ và đồ thờ phượng vân vân...... như là: *Tàng, lọng, tiền-bàn, chấn, liễng, phủng y* cùng là đồ dùng của hát bộ Annam, như là: *giáp, mảng, cờ màng, áo, cản vân,* vân... đều làm hoặc bằng NỈ, hoặc bằng KIẾM-TIẾNG, hoặc bằng HÀNG, NHIỄU, đủ thứ và đủ màu, chế theo kiểu kim thời, có thêu bông hoa rực rỡ, rất đẹp và khéo lắm.

Các thứ đồ màu của bổn hiệu làm ra rất chắc chắn, kỹ cang và chẳng hề phai lợt, dầu phơi dầu giặc, cũng không phai màu. Còn giá cả thì càng tính rẻ hơn các tiệm khác.

Vì chưng bổn hiệu buôn bán lớn, nên thường mua hàng tại bên Tàu chở qua, đã mua số nhiều, lại mua tại chỗ nên ít sở phí lại nhẹ giá, nên bổn hiệu cũng vui lòng tính theo giá nhẹ đó với quí-khách

Khi trước bổn hiệu đã lập một tiệm lớn tại Cholon, đường *Quảng-tống cải* (Rue de Canton) số nhà 82 hiệu là: HIỆP TẤN.

Nay lập thêm tại Saigon một hiệu nữa là *QUẢN-PHÚ-HÒA*, đặng cho quí-khách tiện đường khỏi thất công đi vô Cholon như trước. Vậy xin mời quí-khách vui lòng đến tiệm tôi đây thì có sẵn đủ đồ tốt cho quí-khách dùng; đồ thiệt tốt giá lại rẻ hơn Cholon, và khỏi thất công đi xa đường.

Xin niệm tình chiếu cố.

Nay kính.
QUẢN PHÚ HÒA.
Chủ-nhơn: NGÔ-VỈ, *Kính.*

OAN-HỒNG-QUẦN *THỨ SÁU* in rồi, *THỨ BẢY* còn tiếp

SOURCE
Perrier
GAZEUSE NATURELLE

Le Champagne des Eaux de Table
Sur les Sodas et autres boissons GAZÉIFIÉES ARTIFICIELLEMENT
La Source PERRIER a cette supériorité énorme d'être une Eau gazeuse ABSOLUMENT NATURELLE
Se méfier des contrefaçons

THỨ NƯỚC SUỐI NẦY THẬT LÀ NƯỚC Ở DƯỚI SUỐI TỰ-NHIÊN, NÊN HÃY COI CHỪNG HỌ HAY BẮT CHƯỚC.
AI MUỐN MUA MÀ DÙNG THÌ HÃY ĐẾN HÃNG.
POINSARD & VEYRET
Boulevard Charner,
Saigon
Mà mua, đã giá rẻ mà còn khỏi lầm lạt.

CHỦ ĐIỀN!
NÔNG GIA!
CÁC NHÀ CÓ XE HƠI!
Các món gì của chư-tôn muốn làm bằng sắt, làm ra hay là sửa lại những máy móc và đồ khí-cụ về nông-nghiệp;
Làm các món nhỏ rời của mô tơ bằng thép, gan, đồng, đồng-bạch.
Thì xin chư-tôn hãy đến:
FORGES ATELIERS ET CHANTIERS D'INDOCHINE
Tại Khánh-hội, Quai de la Marne
Dây thép nói 95 mà đòi.
Làm kỹ-cang lắm, có tay thợ chuyên-môn ở các xưởng kỹ-nghệ khéo bên Pháp-quốc kiểm điểm công việc làm.

ATOPHAN-CRUET
THUỐC ATOPHAN-CRUET
là một vị tinh hảo không có pha chế nhiều món
Mỗi hoàn 0,50 cgr. (uống từ 3 đến 8 hoàn trong 24 giờ)
TRỪ CÁC BỆNH ĐAU LAT-LÉO VÀ GÂN-CỐT
THUỐC PHÁP — Trữ tại: 6, Rue du Pas-de-la-Mule, PARIS — Ở PHÁP QUỐC LÀM
Và bán tại: Saigon, L. SARREAU, *Pharmacie Normale*, và các hiệu bào chế khác.

NHỊ - THIÊN - ĐƯỜNG
PHARMACIE-ASIATIQUE
38, rue de Canton — à CHOLON

Extrait du Certificat délivré par l'Institut Pasteur de Saigon le 15 Octobre 1921.
Ces préparations peuvent être considérées, toutes, comme des préparations ou substances de la Pharmacopée chinoise. Elles paraissent ne présenter aucun danger, à condition de se conformer, pour leur emploi, interne ou externe, aux indications des notices ou des étiquettes. Enfin, elles sont en très bon état de conservation.

Sao lục tờ vi bằng Institut Pasteur, Saigon ngày 15 Octobre 1921 chứng rằng:
Các thứ thuốc của tiệm tôi nói trên đây đều làm bằng mấy vị thuốc bên Trung-huê. Thuốc của tiệm tôi không có món chi làm hại hết, miễn là trong khi dùng hoặc uống hoặc thoa, thì phải cứ coi theo các lời dặn hay là coi theo nhãn. Nói tắc một điều là thuốc, của tiệm tôi để lâu chẳng hư.

NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG TIÊU-THỰC-HOÀN
Chuyên trị nhứt thiết các chứng bịnh thuộc về bao tử, ăn không tiêu, hoặc ăn dồ sanh lãnh rất nhiều, sanh ra bịnh no hơi tích tụ, bần-thần, đau bụng, lâu ngày làm cho thân-thể gầy-mòn yếu-đuối, ăn uống không biết mùi. Uống thuốc nầy dần dần khai-vị tấn-thực, trở nên tinh-thần khoái-sảng, khí huyết điều hòa, thật là một phương thuốc chí-bửu có danh trong thiên-hạ.
CÁCH UỐNG:
Dùng với nước trà;
Mỗi ngày uống 2 lần,
Mỗi lần uống 2 hoàn;
Uống trước bữa ăn 15 phút đồng hồ.
Giá mỗi hộp 10 hoàn là .... 0 $ 50

PHẢI HÚT THUỐC IMPÉRIALES

A. COURTINAT & Cie — SAIGON

VIN de VIANDE

Rượu mán thịt

AUBERT

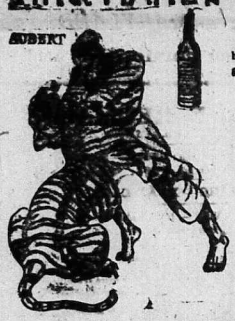

Thứ rượu bổ lực và bổ huyết hay hơn hết, từ đó đến giờ ai ai cũng biết.

Của

SOCIÉTÉ du GRAMINOL

& SUPERCAO chế ra

Có được thưởng NGÂN-BÀI, KIM-BÀI

HORS CONCOURS

MEMBRE DU JURY

Có bán khắp nơi : Có trữ tại :

BAGASIN UNIVERSEL

127, Rue Catinat, 127

TIỆM BÁN VÀNG TÂY

HIỆU

CON RỒNG VÀNG

Ông GIUNTOLI *Chủ-nhơn ở tại đường Catinat*

môn bài số 135 và 143, gần bên Pháp-Việt Khách-lầu

(Grand Hôtel de France)

Kính mời chư quí bà và chư quí ông đời gót ngọc đến tiệm ông mà mua đồ Nữ-trang. Nội Saigon có một mình tiệm nầy bán đủ các món đồ Nữ-trang làm theo kiểu Annam cho bạn đồng-bang ta dùng. Chẳng thiếu chi là hoa-tai, cà-rá, dây-chuyền, đồng-hồ, mài-day bằng vàng, bằng bạc, trơn hay là có nhận đủ thứ hột xoàn.

Cũng có bán đủ thứ kiểu soi con mắt bằng ni-kên, bằng vàng và bọc vàng, kiểu thiệt bằng thủy tinh, trong cả hoàn-cầu đều ưa dùng và các lương-y cũng đều nạp dụng.

Còn hột xoàn thì chẳng thiếu thứ chi : lớn cỡ, nhỏ cỡ, nước trắng thiệt tốt, hoặc chưa nhận, hoặc làm sẵn trong cà-rà, bông tai đủ kiểu.

Ông GIUNTOLI, chủ tiệm vàng hiệu CON RỒNG VÀNG, hồi trước có làm thợ bạc và thợ làm đồng-hồ, nên biết coi cái quấn các người làm công.

Chư quí bà và chư quí ông có mướn làm hay là mướn sửa đồ Nữ-trang thì xin đem tới tiệm nầy, thiệt sẽ được vừa lòng chẳng sai.

Trong Lục-châu chư quí-bà và chư quí-ông có cần dùng đồ Nữ-trang thì xin hãy đến tại tiệm « CON RỒNG VÀNG » nầy vì tại tiệm nầy bán đồ thiệt tốt và giá rẻ hơn các tiệm khác.

MAY KÍNH.

PHARMACIE PRINCIPALE

CỦA ÔNG

L. SOLIRÈNE

nhứt hạng bào-chế sư

KẾ NGHỆ CHO ÔNG G. RENOUX

ở ngang nhà hát tây. — SAIGON

Tiệm thuốc nầy đứng bực nhứt lâu năm rồi và buôn bán lớn hơn các tiệm khác trong cõi Đông-Pháp nầy.

Tiệm thuốc nầy được có tiếng là nhờ chuyên bán thuốc thượng hạng, nhờ có một ông thầy bào-chế nhứt hạng, vân là sư-nhơn bào-việt xuất thân, đứng xem sóc việc bào-chế thuốc một cách rất kỷ lưỡng, trúng theo toa của các quan thầy thuốc ra cho người ta ; lại nhờ có người Tây và người Nam thầy thầy đều tin cậy.

Tiệm thuốc nầy cứ do theo ý người ban hàng mà bán thuốc, hoặc trúng theo toa của quan thầy thuốc mà bào-chế, chớ chẳng hề khi nào làm sai, hay là lúc trong tiệm không có thứ thuốc người ta hỏi rồi không đem thứ thuốc khác mà đổi thế vào.

Tiệm thuốc chánh của ông L. SOLIRÈNE khuyên những bạn hàng :

Nên dùng thuốc của ông L. SOLIRÈNE là một người chủ tiệm rất ngay thẳng, chiếu hiện đại sĩ ;

Vì thuốc tinh tiến, mỗi lần thuốc bán tây gởi qua đều có thí nghiệm cho rõ tốt xấu, thiệt giả ;

Vì có bạn hàng đông đảo, nên bán mau hết, không có thuốc cũ ;

Vì có quan thầy bào-chế nhứt hạng, xem xét kỹ lưỡng cách bào-chế thuốc cho ý theo toa của quan thầy.

Tự do diễn-đàn

(Tribune libre)

Ngũ hàng Bột-qui

Sở tiêm phen, Bổn-báo có tuyên ngôn riêng về mục Tự-do-diễn-đàn nầy, Bổn-báo riêng để cho Bột-qui hình luận cho thỏa mãng ý muốn. Nhưng bởi, chẳng dè lắm phen, Bổn-báo gặp nhiều cớ chi hằng thật rằng tên ký dưới bài gởi đến và đăng vào báo đó không phải là tên thiệt của người viết bài ấy ; hoặc tên giả, hoặc mượn tên của người hàng xóm mà đề dại vào. Ấy là một điều đáng cho là khắp nhược, mà người chưa chịu ăn-năn chừa bỏ. Nếu việc quí, mình đem đương cầm viết chép ra để gương giáp ích, có sao lại sợ mà nặc danh ? Hễ chưa phải là khắp nhược chẳng ?

Vì cái tật khắp nhược ấy, gây rối, buộc Bổn-báo từ đây, những bài ở đâu gởi đến, tên ký không rõ, hoặc Bổn-báo không nhận biết, thì Bổn-báo không ấn hành. Lại còn những bài ấn hành trong mục nầy, thì Bổn-báo đã trọn về phần người ký tên gánh chịu lấy những điều cang hệ gì xảy đến ; Bổn-báo không cang-dự.

L. T. T. V

Con có hiếu !

Phàm con người có đường giáo hóa mới thông hiểu việc cao xa. Có con muốn cho liêm sỉ hiếu kính thì phải dạy phải răng mới trở nên người hữu ích trong xã-hội. Song đâm thấy nhiều kẻ ngỗ nghịch đến chẳng nghe dèn phải lại còn mũa mỏ mà chưởi cha mắng mẹ. Ôi cái quân bạo ngược ấy trời không dám kỷ, chớ thành thần để dung người hầu hạ hay sao ?

Như cô tên T. L. . . là nhà hữu giáo, song tánh tình lỗ mãng, theo phường du đãng, chỗ điểm mèo đàng thả chơi luôn tuồn ngày chi tối. Cha mẹ rầy la, nó lại chưởi thề bỏ rày cách rằng : thứ chó già biết gì, mà dạy — Trong cơn ấy cha tên S. . . tánh nóng giận khó dầu lấy roi ra đánh. Thì nó kẹo con C. . . mà nói rằng : đây nè lại đây-đánh. Ôi phải chi tên S. . . nầy mà chẳng có ăn học, chẳng có mưu nhựt trình, thì cho là người vô học. Chớ cái nầy trong nhà nơi bàn viết, chất đầy những báo, nào là Lịch-lãm Công-luận thường xem những gương hữu ích, lại dành lòng bỏ nghịch mắng chưởi đấng sanh thành, thì bao thuở cho cái hạng người ấy mà đặt chữ công danh bao giờ.

Đó nghĩ buồn thay, ngán thay. . .

Võ-anh-Hùa. — Bạchiêu

RƯỢU COGNAC

HIỆU :

BISQUIT DUBOUCHÉ & Cie

Rượu mạnh nầy *ngon nhứt hạng* Ai *không* uống uống *lắm*

có trữ bán tại hàng

DENIS FRÈRES

Là Đại-lý ở Saigon, Haiphong, Hanoi, Pnompenh và Tourane.

ĐI CHƠI AU CAP RẤT TIỆN

Mới hay rằng hãng xe hơi của Annam hiệu là « Cholon Garage » (C.G.) có công xưởng tại Giadinh mới khởi sự đưa hành khách bằng xe-hơi đường Saigon đi Baria tới Cap St Jacques (Vũng-tàu).

Xem ra rất tiện bề cho những vị ở Au-Cap và Baria đi Saigon và những vị ở Saigon Cholon đi làm việc trong lúc Baria về Au-Cap có đủ ngày giờ về thăm nhà, và những vị ở Saigon hoặc Lục-tỉnh thừa nhàn muốn đi hứng gió hoặc tắm biển rất tiện bề đi và về vì hãng ấy định ngày giờ xe chạy như vầy :

Ngày thứ ba tại chợ Saigon đúng 5 giờ rưỡi sáng chạy đi Bienhoa Ber.a và Au-Cap.

Buổi chiều tại chợ Au-Cap đúng 1 giờ rưỡi chạy về Saigon.

Ngày thứ tư cũng y vậy.

Ngày thứ bảy có hai chuyến xe.

Sớm mai tại chợ Saigon đúng 5 giờ rưỡi sáng chạy một chuyến ra au Cap đúng 1 giờ rưỡi chạy về.

Buổi chiều đúng 1 giờ rưỡi một chuyến nữa. Ngày chúa nhựt tại au Cap đúng 8 giờ rưỡi tối chạy về Saigon.

Tại Saigon cũng đúng 7 giờ tối chạy đi au Cap. Định như vậy thì xe chạy đến nơi tính ra lối 11 hoặc 12 giờ khuya mà thôi, thì mình còn được nữa đêm nghỉ ngơi sáng ra đi làm việc rất khoẻ.

Hãng nầy cũng có xe đi tại Baria nữa, nên những vị nào muốn đi Long-hải, Phước hải, Phước-tỉnh, Dinh-cô, hoặc Xuyên-mộc thì hãng cũng sẵn lòng cho đưa đến mấy chỗ ấy tính tiền theo xe gắn tây theo cây số ngàn, mỗi cây số là 0$25 mà tính cả 2 bận.

Mấy người chauffeurs chạy xe cho hãng nầy rất kỹ càng trong phận sự, biết sửa máy móc, nên ít sự dằn đường.

Hãng nầy lập ra đưa xe hơi có trên năm năm chẳng hề có sự rủi ro.

Xin chiếu cố, vậy mới gọi là giúp nhau.

HÃY TRỊ CHO LÀNH BỊNH

SỔ MŨI *của chư-tôn*

BẰNG THỨ THUỐC

PULMOSALVOSE CHANTE

Giá mỗi ve. . . . . 1 $ 80

Có bán trong các nhà bào tế sư và tại chỗ trữ

PHARMACIE PRINCIPALE

L. SOLIRÈNE

BÁC-SĨ CỔ-HUYN

Nhựt hạng bào chế y sanh, cựu giáo sư nơi trường chánh dược phòng ở Montpellier bên Chánh-quốc

SAIGON

Trăm năm không phai

NHÀ HỌA CHƠN-DUNG

NGUYỄN-ĐỨC-NHUẬN

58 73, Boulevard de la Somme

(HOÀNG CAHE XE LÔA GIỮA CHỢ CŨ)

SAIGON

Thợ vẽ tiệm nầy đã có bằng cấp tốt nghiệp nơi trường xảo-nghệ, và được 3 cái bằng-cấp đấu xảo Hanoi ; mới năm rồi dự cuộc đấu-xảo thành Marseille lại được thưởng bằng cấp và Médaille rất xứng đáng. Hình vẽ thiệt tinh xảo và để trăm năm không phai.

Chư quí vị muốn vẽ xin gởi hình chụp đến hoặc viết thư hỏi, tiệm nầy sẽ gởi cho một tờ cáo bạch có biên rõ thước tấc giá và các nghĩa phân minh.

LỜI RAO

CHO NGƯỜI CÓ XE-HƠI

Biết rằng xưởng sửa máy xe-hơi, tàu-bay và các thứ máy khác, của *Công Ty* « NGUYỄN-NGỮ », trước khi ở tại đường Boulevard Bonnard số 74, nay đã dọn về đường *Lagrère số 232 242 252 Saigon.*

Công-ty của M. NGUYỄN-VĂN-NGỮ có GERNES ĐỨC là người có bằng-cấp tốt-nghiệp về điều-khiển và máy móc, coi quản lý.

Vì đã mở rộng làm phơ nên tại xưởng Công-ty nầy có bằng « SOUDURE AUTOGÈNE ».

Công việc làm mau, vì làm thêm hai đêm, kỹ càng, và bao chắc công chuyện làm. Giá hạ hơn các nơi khác.

NGUYỄN-VĂN-TRỌNG & Cie

NGUYỄN-VĂN-TRỌNG

N° 38 rue Amiral Courbet-Saigon

Tiệm bán vàng gỗ lớn và nhỏ. Bán ghế toàn cẩm-lai và gỗ đỏ thứ. Và tiệm tôi cũng có cho mướn xe-hơi hiệu Dodge các mới. Đến quí khách có đi đám cưới hay là đi chơi xa rất nơi thong tiện giá định đã rẻ, xe chạy mau chắc khi nào hay chết máy dọc đường.

J. CHÍN-TRONG.

DỊP MAY KHÔNG THƯỜNG

Hãng PHOTO NADAL *ở số 120 đường Catinat* kính đồ cho quí khách hay rằng hãng đã bán hiệu có bán hơn năm chục cái máy hiệu Demaria Lejeune rương hành trình 12 x 18 với giá rất trong mục lục :

Objectif périscopique	20$00
Objectif rectilignaire	25 00
Objectif rectilignaire extra-pide	30 00
Objectif rectilignaire extra rapide Rector.	35 00
Objectif anastigmat Demaria Lejeune Kalve . . .	50 00
» » Hanau . .	50 00
» » Hermagis	85 00
» » Berthiot .	80 00

Quí khách muốn mua tại hãng chúng có : Máy chụp hình và hình M. máy nhà thuốc nghề ba y, là tay bảo ngự đồ đồng được. Máy cũ vậy ra bán hiệu Nova, Prosperie v.v. Giấy, ảnh vẽ thuốc và đồ phụ tùng chụp hình ;

Mấy chị ở lục-tỉnh, không đồ sơn.

Tại hãng :

PHOTO NADAL

120 đường Catinat Saigon

Nước hoa

VIVILLE de PARIS

PACHOD Frères & Cie Lyon

Hãy *hút thuốc* FUMEZ LE GLOBE

« GLOBE » là thứ *thuốc* có danh *tiếng* bây lâu, hút *ngon* mà không khô *cổ*.

có trữ bán tại hàng

DENIS FRÈRES

Là Đại-lý ở Saigon, Haiphong, Hanoi, Pnompenh và Tourane

Savon Cadum

Để rửa mặc và tắm.

Savon thường làm hoặc nhiều mỡ, hoặc dầu-mỡ không được trang sạch cùng nhiều món độc khác làm cho nước da mất sự mịn chắn nó.

Muốn biết savon tốt hay là xấu thì lấy chốc lưỡi mà thử nó. Nếu nó chắc cứng làm chốc lưỡi nóng, thì savon đó làm nhiều mỡ, chớ nó phải làm dày nước da.

Savon Cadum bào chế một cách kỹ lưỡng và trong sạch ; chẳng những là nó làm cho nước da trở nên mịn, mà lại làm cho lỗ chơn lông được khoẻ khoắn.

Trong mình ta đều có lỗ theo chơn lông, nên những lỗ ấy bị bụi-bậm bịt lại, thì nó mọc ra u, nần cùng mình.

Bọt và nước Savon Cadum thấm vào chơn lông, rửa cỏ nhơ-nhớp mà làm cho cái da cuả ta được khoẻ khoắn và mịnh luôn luôn.

Dùng Savon Cadum lấy làm lợi hơn, gì người ta dùng nó không hề chốc nào, mà lại làm lăng hai cục savon thường.

Giá mỗi cục Savon Cadum là hai quang.

VIN TONIQUE

DE

BI-NUTRITIF

DU DOCTEUR RUF

Vi-sanh TƯỚU của Lương-y RUF chế

Thứ thuốc rượu nầy là một vị thuốc bổ gân cốt sáng lá trên kiện tỉnh thần, hết kỵ là bao nhiêu tuổi đều nồng dụng cả. Những kẻ tuổi cao khí lực sut giảm, ... thấy ngày xuân đã thấm mệt nếu rượu . . . . . thì đi dùng . . . . . thành công, một . . . . . trẻ, lại mạnh hơn xưa.

Chỉ . . . . . thuốc nầy, đàn bà . . . . . sanh, có . . . . . thuốc nầy thì . . . . . thai thường . . . . . bịnh.

. . . . . mới vô lỗ ăn đặng ngon.

. . . . . bán thuốc nầy tại . . . . . đường Blanchy

. . . . . CHÂTEAU-D'EAU, 129, rue de . . . . . SAIGON.

PHARMACIE PRINCIPALE

Tiệm thuốc Tây nầy dọn dẹp theo cách Văn-minh và lớn hơn hết trong Đông-Pháp nầy, lập ra từ năm 1856

Hồi trước của ông HOLBÉ và RENOUX nay ông SOLIRÈNE nhứt hạng bào-chế sư kế nghiệp

Ở Saigon, ngang nhà hát tây. Bán đủ thứ thuốc tây, tốt thượng hạng và giá lại rẻ. Lục-châu chư quân tử có cần dùng thuốc tây xin hãy viết thơ cho tiệm thuốc nầy mà mua. Ắt sẽ được vừa lòng. Cuốn DƯỢC-TÁNH LƯỢC BIÊN đã xuất bản rồi, ai muốn xin, thì viết thơ cho ông L. SOLIRÈNE, ngài sẽ gởi cho không

SỮA BÒ TƯƠI

CÓ KHỬ ĐỘC

NESTLÉ

Có hai thứ hộp

BÀI KÝ TỪ

Huế đến Vân-nam-phủ

Của ông Bùi-thanh-Vân soạn

(Tiếp theo)

Minh đứng phía phố bên bán thời không thấy cái thành đặng (citadelle). Thật không có hồ xung quanh và không có cầu vô thành. Các phố ngoài chạy dài đụng cái vách thành. Vô khỏi cửa rồi, có mấy dãy phố tiếp theo liền. Cho nên người nào lạ như tôi thời không biết rằng đã qua khỏi cửa và đã vào Bến phố trong thành rồi. Mấy cái nhà ở trong thành làm gần khít cái vách thành đất, chừa một cái đường đi hẹp lắm.

Xem như thế thời cả địa phận kinh-đô Vân-nam nhỏ hơn cái thành kinh-đô Huế vì cái nầy chung-quanh dài đến mười kilo-mètres, vách thành Huế đẹp, làm theo kiểu Vauban, trong thành các đường ngay thẳng là nhờ xưa kia có các quan Tây ra kiểu. Những người lạ đến Huế chơi vào thành liền thấy đường sá đẹp ngay thẳng lắm. Như sánh cả phố phường ở Huế thời đất kinh-đô Vân-nam còn nhỏ đến hai phần. Trong thành Huế thời chỉ vài ba ngàn người ở mà thôi. Song le cả đất và dân phố Vân-nam phủ, như đem vào ở trong thành kinh-đô Huế thời thong thả lắm.

Ông Emile Sang biểu tôi ở lại chơi vài bữa nữa. Tôi nói rằng muốn lắm, song không có lẽ ở lâu được. Khi ăn cơm rồi, hai người tách nhau và hẹn mai sớm sẽ gặp nhau một lần nữa cho tôi về xứ tôi.

Đêm đó ông Emile Sang có mấy người đến ăn chơi ở lại khuya nên ông coi chừng cho họ chơi bời cho vui. Tôi ngủ chưa được nên tôi xuống dưới lầu nói chuyện với mấy người hớt tóc Bắc-kỳ, vì giờ nầy họ rảnh việc.

Một người Tàu đi hát dạo ngoài đường có đờn-nhị; nhơn dịp mấy người hớt tóc nói với tôi rằng người Vân-nam khen Âu-nam đờn địch giỏi lắm, vì trên xứ nó ít có đàn.

Ở đây người Tàu hút nha-phiến rất nhiều. Một lượng nha-phiến giá một đồng bạc, còn bên Đông-pháp mắc đến bảy đồng bạc, ở bên Tàu rẻ như vậy nên họ hút vô cùng. Tôi không dám chê khen ai, nhưng tôi chắc rằng mấy người ghiền thời bỏ tánh tốt lúc chưa ghiền. Các nước đã hội nhiều lần mà nghĩ trừ tật nầy mà chưa được. Vậy hội-đồng ở bên tỉnh Wasington ở Amérique đương bàn nghị thời sau có lẽ cấm họ đừng hút được chăng. Việc phá sự tệ của nha-phiến là đều phải cho thiên hạ nhờ. Song tôi nghĩ rằng những các nước họ sợ như phá đặng thời mất phần lợi họ nên họ chống chỏi cho đừng bỏ nha-phiến. Lại những người trong hạng quan văn võ chức phận cao và những người dân ghiền họ chung cùng nhau mà liệu thế nầy thế kia cho còn bán nha-phiến nữa cho họ dùng.

Tôi thấy nhà thương Pha-lang-sa có nhiều người Tàu đến xin khán bịnh. Nhơn dịp nầy, tôi có ý coi rằng xưa nay những bịnh nặng mà làm lành đặng thời sở nhà-thương không rao cho thiên hạ biết được làm cho thiên-hạ tin thuốc Pha-lang-sa là giỏi.

(Mai tiếp)

MỚI LẬP

Chúng tôi mới lập một cái tiệm đặt hiệu ĐÔNG-NAM MỸ, số 90 đường Bonnard Chợ-mới Saigon,

Xin kính trình chư quí-khách đặng rõ: bổn tiệm chúng tôi chuyên nghề đóng giầy Tây giầy hạ da láng (giầy Bắc kỳ và làm các thứ nón bán sỉ giá rất nhẹ. có bán các thứ nón Feutres ở tại bên tây đủ kiểu Vải may mùng, rương da, Đờn kìm ở Tonkin, kỳ thứ nào chúng tôi cũng có hàng mới lại luôn luôn xin quí khách chiếu cố.

ĐÔNG-NAM-MỸ Cẩn bạch,
90, Boulevard Bonnard. Saigon

LỜI RAO CẦN KÍP

Hảng bán máy may hiệu SINGER tại rue Lefèbvre số 8 kể từ ngày 26 tháng Mars 1923, tiệm dời lại nơi đường Boulevard de la Somme số 118 Saigon.

Xin quí khách có muốn cần dùng máy may hay là đồ phụ tùng, thì hãy dời gót đến nơi ấy thì hảng sẽ sẵn lòng tiếp rước.

錦私傢利昌廣貫西

DƯƠNG-DIEN

Marchand de Meubles

Rue Catinat 109-111-113

SAIGON

Tiệm tôi có bán giường đồng chơn vuông, đồ móc nón bằng đồng ở bên Huê-kỳ mới lại.

Giường đồng sắt, cây, theo kiểu kim-thời.

Bàn ghế, tủ kiến, đá cẩm-thạch và các thứ ghế hiệu THONET lại có tủ, bàn, ghế đánh vernis tampon.

DƯƠNG-DIEN

NHÀ CHỤP HÌNH

PHOTO STUDIO

mới tiếp đặng nhiều cái máy chụp hình hiệu: GAUMONT, RICHARD, LEROY, MONOBLOC, KOAKN.

Một mình hảng nầy thay mặt ở tại Đông-pháp cho Goerg, Fournier, Simon, Beny, Thagee, Franceville, Bellieni, Noel, Courvoisier, Bristalles, vân vân. Các thứ Celluloses, Planchon, vân vân.

Máy chụp hình từ 2 $ 95.

Đồ phụ-tùng cần dùng đủ từ 5 $ 90.

Ống dòm để coi hát và để xem cảnh đồng của FOURNIER.

PHOTO STUDIO
gần nhà hàng Continental.
SAIGON.

HẢNG CAO-SU TẠI CẦU-KHO

LỜI RAO

Cho mấy chủ có xe kéo cho mướn

Nên dùng thứ Cao-su pneus C.C.M. cho xe mình.

Vỏ (enveloppes) hạng nhứt, một cặp 9 đồng; Ruột (chambres à air) 2 $ 60 một cặp.

Tại Hảng nấu Cao-su, ở đường Donamont Saigon.

LỜI RAO

Tại tiệm tôi có trữ bán máy cáng vàng (Laminoir) kiểu cũ hồi trước tôi mới đặt bên tây gởi lại, hai cái trục bề dài tám phân tây, giá mỗi cái 180 đồng; ai muốn mua hãy gởi thơ xin hình máy ấy tôi sẽ gởi cho.

BÙI-QUANG-NHO
Commerçant (BENTRE)

Nguyễn-văn-Chức

50, 52 Rue des Marins CHOLON

Lãnh làm nhà máy xay lúa đủ các thứ kiểu theo kim thời, có thợ ráp máy thiện nghệ, họa đồ chỉ giùm không ăn tiền. Bán đủ đồ phụ tùng cho nhà máy xay lúa.

Đại Ích

ở đường Marins, số 162, — CHOLON

LÃNH SỬA XE MÁY, MÁY ĐIỆN KHÍ VÀ MAGNÉTOS

Có bán xe máy hiệu Phi-Phi; Malbrough, Frégatte. Xe máy còn mới hiệu Talbot (dám bảo lãnh) giá riêng định chắc 50 $.

Đồ phụ tùng, quạt máy, bàn ủi, đèn khí 110 volts hiệu Phillips. Đèn manchons dầu hôi 800 bougies.

Dịp tốt có 10 cái xe kéo chưa xài lần nào muốn bán, giá rẻ.

XE MÁY ĐẠP CỦA HẢNG L. CAFFORT

hiệu « ALCYON »

ĐUA ĂN HẠNG NHỨT

Hôm bữa khai trương Trường đua xe máy đạp tại Saigon, bên phía mấy người Langsa đua lảnh phần thưởng của quan Toàn-quyền ban thì M. Le STUNFF ngồi xe máy đạp hiệu ALCYON ăn hạng nhứt.

Còn bên phía mấy người Annam đua lảnh phần thưởng khai trường thì M. Trần-văn-THINH hạng nhứt, M. Trần-văn-CHÁNH hạng nhì, hai vị ấy cũng ngồi xe máy đạp hiệu ALCYON

L. CAFFORT.
N· 32, 34, 36, Rue Catinat. — SAIGON

TOUTES LES NOUVEAUTÉS PHARMACEUTIQUES

RÉCEPTION PAR CHAQUE COURRIER

SERVICE SPÉCIAL assuré pour l'exécution des ordonnances urgentes pendant la Nuit et la Nuit

PHARMACIE PRINCIPALE

Fondée en 1863

Place du Théâtre. — SAIGON

SERVICE SPÉCIAL assuré pour l'exécution des ordonnances urgentes pendant la Nuit et la Nuit

MAISON DE PREMIER ORDRE

LA PLUS ANCIENNE, LA PLUS VASTE ET LA MIEUX ORGANISÉE DE L'INDOCHINE

KIẾP TRẦN CỦA

ĐỨC PHẬT-TỔ

(Tiếp theo)

— Người khác nữa nói: « Ôn-dịch còn không độc bằng đấng cao-tăng; ôn-dịch giết con nít còn ít hơn người đó.«

— Có người đàn-bà nói: « Ôn-dịch còn ít báo cho đàn-bà góa chồng hơn.»

Chúng tăng-đồ chẳng mảng các lời ấy. Song mắc họ thấy nư giận của bọn ấy càng bữa càng lừng, họ mới thuật cho Phật rõ những lời mắng nhiếc ấy. Phật đáp:

« Chư đệ-tử chớ có nghe những lời ấy mà rối lòng. Ít lâu đây, họ hết nói như vậy nữa. Có ai nhạo báng hay là mắng nhiếc chúng ngươi, thì chúng ngươi cứ dùng lời êm-ái mà trả với họ. Chúng ngươi khi nói như vầy: « Các đấng anh hùng mà đi giản, dụ cho thiên-hạ qui-y thọ pháp đó, là vì các đấng biết lẽ chơn, có một lẽ chơn mà thôi. Ai dám phạm thượng đến Phật, Phật là đức thánh hay lấy cái sức của lẽ chơn mà dắc nhơn gian trở lại đạo lành?» Đó rồi, họ nín chớ gì, và chừng vài ngày, các ngươi đi trong thành, chẳng gặp người nào mà không kính không chuộng các ngươi.»

Thật có y như lời Phật nói. Miệng lần, lưỡi mỏi hết buông lời uốn-éo và từ đó bá-tánh trong thành Ra-sa gơ-ri-ha đồng tôn kính các vị tăng-đồ của nhà Phật.

X

Trong lúc ấy vua Xut-hô đa-na đã hay rằng hoàng-tử, khi thành chánh quả rồi, qua xứ Ra-sa gơ-ri-ha và đang ở trong chốn Trước-lâm. Vua muốn đến thăm con lắm. Người bèn sai sứ đến nói với Phật như vầy: « Bạch đại-đức, lịnh tôn là Xut-hô đa-na vương muốn đến viếng đại-đức lắm.»

Khi sứ đến chốn Trước-lâm, Phật đang giản cho chúng tăng nghe rằng: « Đây là một cụm rừng trên sườn núi, và, dưới triền kia, có một cái ao lớn minh mông và sâu thăm thẳm. Trên mé ao có thú rừng ở từ bầy. Một người kia xợt đến, muốn hại các thú ấy, muốn cho thú ấy thảm đau, muốn cho thú ấy bỏ mạng. Người ấy bèn lấp phứt cái nẻo để đi từ ao đó ra ngoài, và mở một đường hiểm trở tuốt đến một vùng nê-địa. Từ đó, bầy giả-thú sẽ mang tai, và lần lần bỏ mạng. Mà rồi lại có một người khác xợt đến, và ý lại nghịch với ý người kia, là muốn cứu độ bầy giả-thú, muốn cho thú ấy khương cường, muốn cho nó mau tăng số. Người nầy bèn tuyệt nẻo trở ra vùng nê địa ấy đi và mở một đường chắc-chắn thẳng lên đảnh núi u-nhàn.

Đó rồi bầy giả-thú chẳng còn mang tai chi nữa, và, tự hậu nó sanh hóa thêm đông và mạnh mẽ. Chư môn đệ ôi, chúng ngươi khá hiểu mấy đều ta mới nói. Chẳng khác nào đoàn giả-thú ở dựa mé ao, con người xẩn-bẩn ở bên những đều vui-sướng. Cái tay mà muốn hại con người, muốn gây cái đau thảm và cái chết cho con người đó là hung thần Ma-ra, cái ao lợi hại cho mạng của sanh linh, là đều toại-dục, là lòng ham muốn, là sự ngu dốt đó ma. Còn cái người mà muốn cho cả thế-gian đặng lành, đặng mạnh, muốn cho sanh linh mậu phát, là đấng chí hiền, chí thánh, là Phật đó. Chư môn-đệ ôi, nhờ ta mới có mở đặng ra đường sanh-lộ; nhờ ta mà nẻo ác-lộ mới diệt tiêu đi. Sau đây chúng ngươi khỏi đi túng vào nê-địa; chúng ngươi cứ đi thẳng lên đảnh núi quang-minh. Một ông thầy mà thương đệ-tử, muốn nên cho đệ-tử, làm được những đều chi thì ta đây cũng đã làm đều nầy đủ cho chư môn-đệ vậy.»

Sứ-quan nghe lời Phật giản; y lấy làm toại chí vô cùng, và quì xuống nói: « Bạch đại-đức, xin nạp dụng tôi theo các lịnh đồ.»

Phật đưa tay ra nói:

« Vậy thì tăng-đồ lại đây.«

Sứ quan đứng dậy, và, liền đó, y-phục của sứ tự nhiên đổi dán, và ra sắc nâu-sồng. Sứ bèn quên cả thế-gian, và y chẳng nói đến cái ý-chỉ của vua Xut hô đa-na sai truyền cho Phật đó.

Vua đã mỏi lòng trông sứ. Mỗi ngày, vua càn nóng đi thăm con, và người sai đến Trước-lâm một quan sứ nữa. Mà rồi vua trông quan ấy cũng chẳng thấy về. Chín phen sai sứ ra mắt Phật, chín phen, các sứ, nghe qua lời sấm, dốc lòng đầu Phật như nhau.

Rốt ại vua cho đòi U-đa-vinh.

Người nói như vầy: « Ta đã sai qua Trước-lâm chín quan sứ rồi, mà chẳng có một ai về, chẳng có ai cho trẫm biết coi bên ấy tiếp chiếu chỉ cách nào. Các sứ ấy có giáp mặt với hoàng-nhi hay không, có thấy đặng nó hay không, trẫm không biết. Trẫm buồn lắm, U-đa-vinh. Tuổi trẫm đã cao, trẫm biết mình xa trời gần đất. Trẫm ước sống đến mai đặng là may, chớ muốn sống nhiều năm nữa là đều cuồng vọng. Nhưng mà trẫm muốn thấy mặt hoàng-nhi rồi sẽ nhắm mắt cho đành,

(Sau sẽ tiếp theo).

HỘI NHÀ MÁY XAY LÚA VIỄN-ĐÔNG

(Rizeries d'Extrême-Orient)

Hội nặt danh vốn hùn 25 triệu quan tiền Langsa đều đóng tất số

Ở tại SAIGON, đường Belgique, môn bài số 15. — Nhà máy xay và kho trữ ở tại CHOLON

CÓ PHÒNG VIỆC RIÊNG LO VỀ CHUYỆN LÚA

MUA LÚA VÀ LÃNH BÁN LÚA — GIÙM TIỀN LÚA VÀ THẾ LÚA — CHỞ LÚA — LÃNH LÚA GỞI KHO

Trước khi bán lúa, xin hỏi bổn hiệu; nếu vị điền-chủ nào mắc đi không đặng thì viết thơ cho bổn hiệu, bổn-hiệu sẽ đến viếng mà bàn luận. — MUỐN HỎI CHI THÌ BỔN-HIỆU SẴN LÒNG CẮT NGHĨA CHO HẾT.

Phòng việc: ở tại đường Belgique, môn bài số 15.

CÓ ĐẶT HÃNG NGÁNH TẠI CẦNTHƠ — Và có lập chành mua lúa nơi các chỗ thị-tứ

SAIGON — IMP. DE L'UNION

TIRAGE: 3500 EXEMPLAIRES

L'Administrateur Gérant: NGUYỄN VĂN-CỦA

Tirage: 3210 ex
Saigon le 17 mai 1923